

Mesna kultursti har varierte stigninger. Noen av disse er trappelagte. Stien går også på jordstier gjennom flattere terreng.

I VÅRE DAGER har Mesna-elva mer historisk interesse enn direkte praktisk nytte for lillehamringene. Men i 1827, da man tok det første skrittet mot bystatus for området rundt Hammer gård, var det annerledes. Da var det nettopp elva med det uforklarlige navnet som gjorde at myndighetene i Christiania bestemte seg for å legge en by ved nordenden av Mjøsa i stedet for hos «konkurrentene» som seinere skulle bli Gjøvik, Hamar og Kapp.

VANNKRAFTEN VAR VIKTIGST: Et stort nedslagsområde skaffer kraftig og sikker vannføring, og fallet på omlag 350 meter ga mye krefter til vasshjul og de seinere turbinene, til stamper, møller og etter hvert en omfattende industri. Så lenge det varte.

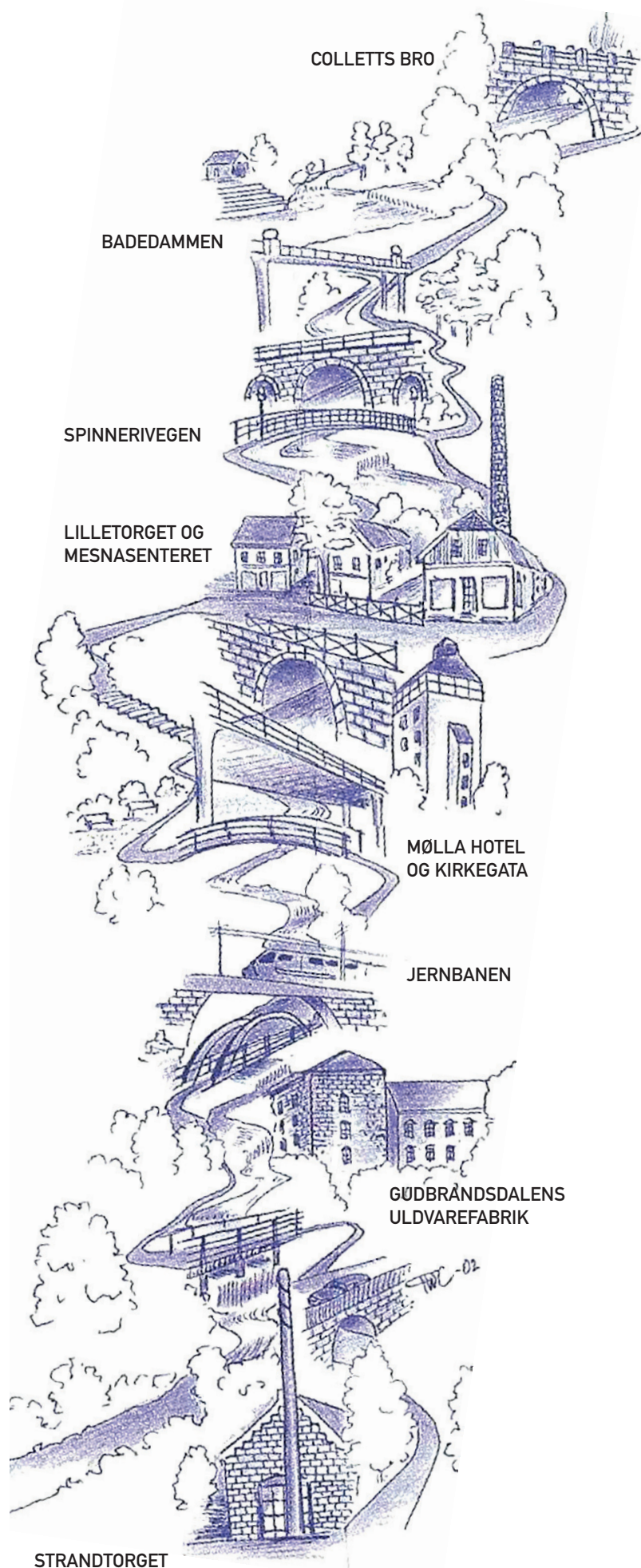
NÅ LEDES det aller meste av vannmengden i tunnel fra Kroken gjennom det underjordiske Elektrisitetsverket og forbi Gudbrandsdalens Uldvarefabrikk ned til Mjøs-nivået. Nå får vi inntrykk av fordums kraft og velde bare de få gangene i året vannet blir sluppet for å rense den egentlige elva for søppel.

VI BEGYNNER VANDRINGEN der Mesna renner ut i Lågen-deltaet. I dag preger handelsvirksomheten området. Det store butikkssenteret Strandtorget, som flyttet inn i de ombygde industrilokalene i 1990, dominerer med sine mer enn 50 butikker. Stadig nye kjøpmenn og andre virksomheter etablerer seg fortsatt rundt butikkssenteret.

FRA BEGYNNELSEN av 1800-tallet var det industri her. Først et pukkverk for glassindustrien ute på Vingrom. Deretter - fra 1901 Det Norske Metallvalseverk, det som skulle bli tresliperi og seinere Mesna kartongfabrikk. Den var byens store industriarbeidsplass med om lag 400 ansatte inntil den måtte stenge portene i 1980.

FREMDELES SER vi noen få rester av demningene som gjorde den tidligere Morterud-øya til et industriallegg. Elvas søndre løp er nå fylt igjen, men her lå på 1800-tallet en rekke små og litt større fabriker. Fra vasshjulene gikk reimer og vaiere fram til hovedakslinger oppe i produksjonslokalene.

GUDBRANDSDALENS ULDVAREFABRIK, grunnlagt i 1887, er byens siste store industribedrift, og produserer møbel- og bunadstoffer: et flott, gammelt fabrikkannlegg som vokter sine tradisjoner. Lenger

Fra kulturstiens øverste punkt med utsikt mot Marcello Haugens Svarga.

Et yndet motiv for både fotografer og ikke minst de såkalte "Lillehammer-malerne", nemlig Collets Bro.

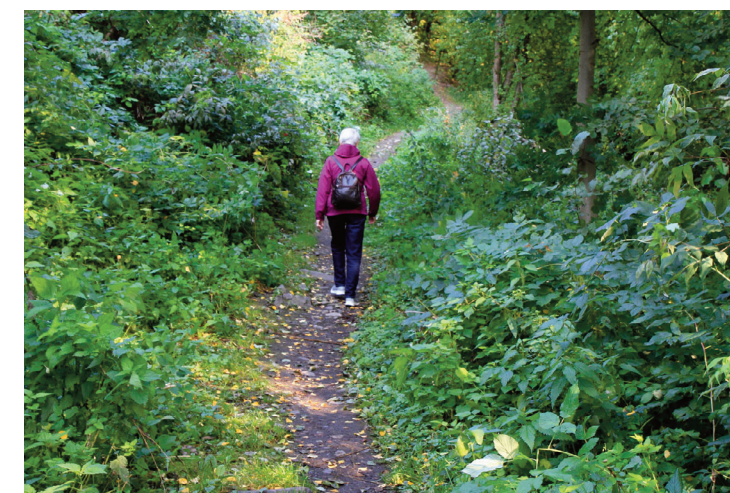
opp i elva, forbi Kirkegatebrua fra 1955, er det bare omskapt rester av gamle næringer: Lillehammer Aktiemølle er blitt hotell, G. Larsens internasjonalt anerkjente pipefabrikk er nedlagt, og grunnmuren etter Brofoss gamle mølle ble den populære Terrassen sommerrestaurant – så lenge det varte. Storbedriftene som lå ovenfor Storgata har fått nytt liv. Lokalene til Mesna Bruk, som helt fra 1814 hadde produsert ulike former for stålprodukter, ble kjøpesenter med småbutikker. Bedriften selv endte for en stund nede ved Strandtorget. Lillehammer bryggeri og brenneri - byens store skatteyter fra midt på 1800-tallet, ble bygd om til «Kobberslottet» da OL 1994 krevde lokaler. Det rommer i dag boliger og en lang rekke kontorer, fortrinnsvis innenfor økonomi og forsikring. Stadig nye leilighetskompleks vokser fram her og på nordsiden av elva, samtidig som deler av de gamle, verneverdige fasadene beholdes.

Langt inne og nede i fjellet ligger Mesna Kraftverk, på folkemunne Elverket, som årlig produserer 150 millioner kilowattimer. Du ser den opprinnelige kraftverksbygningen. Lillehammers første elektrisitetsverk ble anlagt her så tidlig som i 1894 – Norges tredje.

«HELVETESHØLEN» må man få med seg på turen oppover langs elva. Den er et vilt stykke «vestlandsnatur» der turistene lot seg imponere den gang det var fritt vannløp. Her må man fortsatt gå forsiktig. Byens borgere hadde sitt «styrtebad» under fossen i siste halvdel av 1800-tallet, den gang innlagt vann i hjemmene ennå var en umulig drøm

Stien går også gjennom Lillehammer sentrum, blant annet over Lilletorget.

Vandringen tar deg gjennom Lillehammers urskog, hvor særlig Kjærlighetsstien er kjent for mange.

Til høyre for Fossveien skimter vi en bunkers-fasade som minner om at de tyske okkupasjonsstyrkene i Norge ble styrt herfra fram til de skjebnesvangre dagene i 1945. Da visste ingen om øverstkommanderende general ville slåss til siste mann, eller overgi seg.

SÅ KOMMER VI OPP til badedammen ved Stampesletta. Her slo stampemøllene i gamle dager kluter og filler til vadmel, eller knuste bark til bruk i garvingen av skinn. Ved Finna bro, som ble hentet ned fra Vågå i 1937, går turen oppover den spaservei som byens velforening lot bygge til turistene for mer enn 100 år siden; den gang Mesna kastet seg ubundet og voldsom ut over fossestrykene og var en stor severdighet.

VÅR KULTURSTI STANSER ved den vakre Collett-brua. Den er oppkalt etter «Mesna-maleren» Frederik Collett - han som mer enn noen annen har skapt forestillingen om Lillehammer som kunstnerens by. Herfra ser vi også husene på Svarga, det særegne hjemmet til den landskjente klarsynte naturlegen og mystikeren Marcello Haugen, som av mange fortsatt huskes som den mest kjente synske person i Norge gjennom tidene.

God tur!
Mesna Rotaryklubb
Lillehammer Rotaryklubb
Fåberg og Lillehammer Historielag
Alle foto: Jørgen Skaug

Managed by CITYCON

MESNAKVARTALET.NO

INNFLYTTINGSKLARE
LEILIGHETER I HJERTET
AV LILLEHAMMER BY

MESNA KVARTALET

Hafslund
Eco

LILLEHAMMER
SPORT

Storgata 86 - Lillehammer
Tlf 61 27 04 30 - www.lillehammersport.no

efaktor

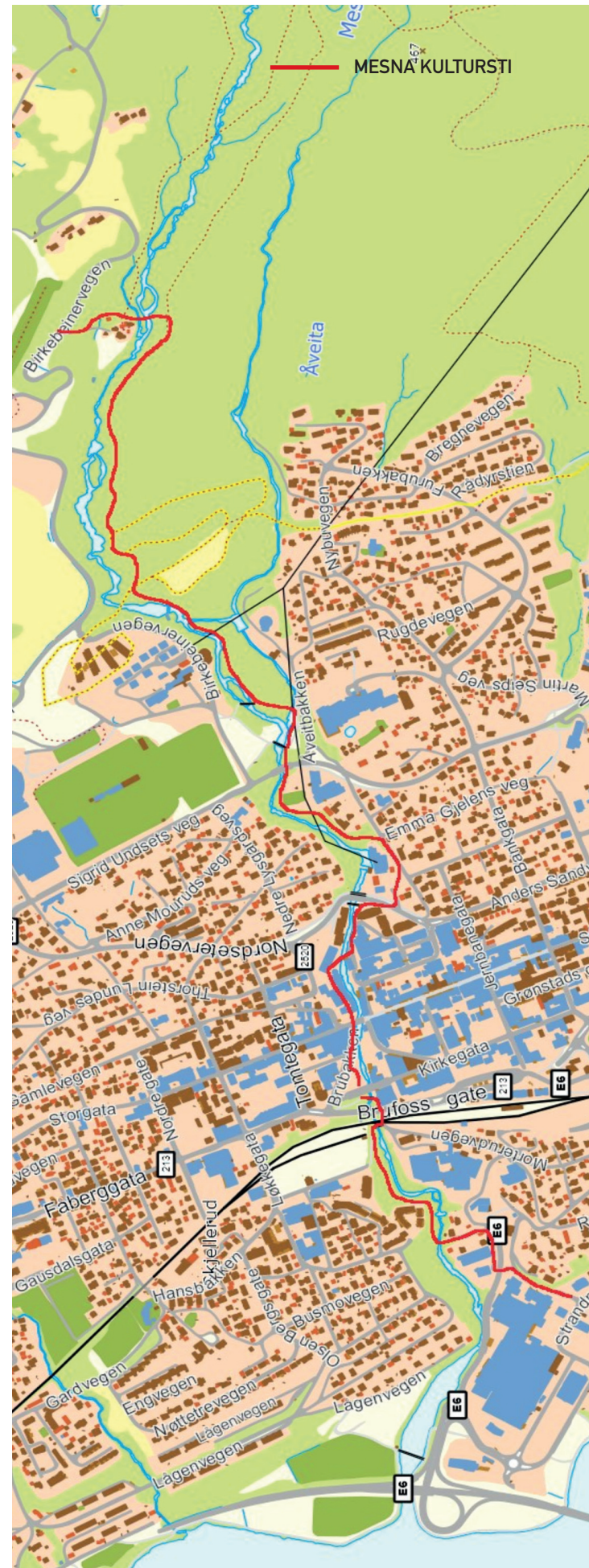
- LÆRING VIA NETT
www.efaktor.no

GUDBRANDSDALENS
ULDVAREFABRIK

VINK TIL OSS NÅR DU GÅR FORBI!

Stien snirkler seg vel 2 km gjennom Lillehammer, fra Strandtorget, via sentrum og helt opp til Svarga.

Under vandringen langs Mesna kultursti kan man oppleve store og små fossefall..

Mesnaelvas løp gjennom Lillehammer, her mellom Mesnakvartalet og Elvegata.

MØLLA
HOTELL

LILLEHAMMER

Mesna
kultursti
LILLEHAMMER

www.facebook.com/mesnakultursti/

Scandic
LILLEHAMMER HOTEL

Scandic
VICTORIA LILLEHAMMER